

SW 316

СОЦИАЛНА РАБОТА С ВЪЗРАСТНИ ХОРА

Приета: прот. № 6 от 25.02.2009 г.

Лектор: доц.д-р Ицка Дерижан

АНОТАЦИЯ

Дисциплината принадлежи едновременно към социалната работа и към един от четирите основни раздела на съвременната геронтология. (социалната геронтология). В предложения курс за специалността Социални дейности дисциплината разширява своя обхват и включва въпроси на социалната работа с възрастни хора – след навършване на пълнолетие до края на живота.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Основната цел на дисциплината е да формира на съвременно ниво знания и разбирания за възрастничеството като социален, образователен и здравен въпрос. Същевременно – да изгради реалистично отношение към проблемите на тази възраст и да мотивира младите хора-студенти за работа с възрастни. Студентите ще получат основни знания и умения на експерти, способни да оценяват психологичното и социалното функциониране на възрастни хора в тяхната среда, както и да извършват интервенции в някоя от следните области: пряко консултиране на възрастни хора и техните семейства (социална работа със случай); ръководене на терапевтични или целеви групи (социална работа с групи); планиране или развитие на социални програми (организиране в общността); администрация на служби и заведения за стари хора. Изучаването на дисциплината се мотивира от факта, че проблемите на обучението, общуването, социализацията и ресоциализацията на възрастните придобива все по-голяма актуалност, обусловена от такива явления като: увеличаване на средната продължителност на живота и нарастване на активното творческо дълголетие; глобализация на обществото, съпроводена от интензивен информационен и межкултурен обмен във всички възрасти; нарастващи потребности за динамичното общество от по-често усъвършенстване или промяна на професионалната квалификация; необходимост от овладяване на нови социални роли, функции и отговорности на възрастните хора съвременното гражданско общество. В този смисъл познанията на студентите успешно корелират и се допълват с много други учебни дисциплини – психология, геронтология, гериатрия, социална работа с възрастни, и т.н.

ПРЕДПОСТАВКИ

Дисциплината има взаимовръзки с изучаваните преди това: обща психология; психология на развитието; клинична психология; социална психология.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно обучение				заочно обучение			
			л	с	у	общ	л	с	у	Общ
Социални дейности и консултиране	Задължителна	6	40	20		60	30		30	

СЪДЪРЖАНИЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Тема 1. Предмет и история на дисциплината Социална работа с възрастни.

Възрастничеството като биологичен, психологичен и социален проблем. Теории.

Тема 2. Периодизация на периода на възрастничеството. Етапи, характеристики, типични и индивидуални кризи.

Тема 3. Технологични основи на социалната работа с възрастни. Целеобразуване и планиране. Структура и организация. Мотивация, премотивация при възрастните.

Тема 4. Теория на обучението и ученето при възрастния човек. Теория на осъзнаването. Теории за учащия се възрастен. Алтернативно и продължаващо през целия живот образование. Европейска и национална нормативна рамка.

Тема 5. Цели, принципи и условия на обучението при възрастния човек. Специфика на ученето и на организация на образователните форми за възрастни.

Тема 6. Планиране и организация на обучението на възрастни. Редовно, задочно, дистанционно обучение. Институции. Социални програми за достъп до образование, подобряване и/или промяна на квалификацията.

Тема 7. Социализация на възрастния човек. Динамика на социалните промени и социалните политики за възрастни. Социални кризи и последици. Организация на социалната среда за възрастни.

Тема 8. Социални аспекти на професионалното развитие на възрастните. Професионален избор и професионална удовлетвореност. Организация на работната среда. Социална работа и мотивация на персонала.

Тема 8. Социална работа при намалена трудоспособност. Трудови борси. Социални политики и програми за посредничество при безработица. Социални програми за алтернативно образование при намалена работоспособност.

Тема 9. Възрастничество и семейство. Динамика на семейните взаимоотношения. Социална работа при рискови семейства. Кризисно настаняване, консултиране, посредничество. Индивидуална и групва социална работа за възрастни.

Тема 10. Социална работа с възрастни след трудоспособна възраст. Криза на прехода. Алтернативни форми за социална заетост. „Групи за самопомощ“, центрове за общуване, отдих и пътуване.

Тема 11. Организация на живота на възрастните след активна трудовоспособна възраст. Социални политики и програми. Защитени жилища. Институционализиране. Хосписи. Социални услуги в общността. Качество на живот и степен на удовлетвореност при възрастните хора след активна трудоспособна възраст. Социална работа за оптимизиране на процесите.

САМОСТОЯТЕЛНА РАБОТА

- Разработка на три казуса за различни възрастови групи по зададена структура.
- Оценката се извършва от лектора.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

1. Оценяване на възложената самостоятелна работа:
  - реферата;
  - разработения казус.
2. Текущата оценка се оформя с писмен изпит в края на занятията.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Дерижан, И., Методологични основания за същността и спецификата на социалната работа, БСУ, 2009
2. Дерижан, И., Потребности на работещите в социални институции и организации от продължаващо образование", БСУ междунар. конференция "Взаимодействието теория-практика: ключови проблеми и решения", 2011
3. Дерижан, И., Аспекти на основите по социална работа чрез теренно изследване на нагласите за милосърдие и благотворителност в България - исторически корени и съвременно състояние , сп. Асклепий, т. IV (XXIII), 2010
4. Дерижан, И., Възможности за оптимизиране на педагогическата учебна среда чрез прилагането на интерактивни методи, ЮЗУ "Н.Рилски", Благоевград, 2010
5. Дерижан, И., Модулно продължаващо обучение по социална работа в контекста на съвременните европейски тенденции, БСУ, 2006
6. Дерижан, И., Перспективи на европейското включване в социалната работа чрез участието на социалния работник в интегриращия процес, БСУ, 2006
7. Care of the Elderly. Fourth Edition (ed. W. Reichel). Baltimore etc., Williams and Wilkins, 1995.
8. Coleman P.G., Ann O'Hanlon: Ageing and Deveopment. London, Arnold, 2006